

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Enten - Eller. Første del

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997, s. III. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ee1-txt-shoot-idcf57b8e7-76ac-45ce-802d-bfd5b5acc75c.pdf> (tilgået 05. august 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 2

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden. [Læs CC0-erklæringen](#)

Skulde jeg nu gjøre et Forsøg paa, med et enkelt Prædikat at betegne det Eiendommelige ved den Mozartske Musik i den Deel af dette Stykke, som interesserer os, da vilde jeg sige: den er muntert qviddrende, livsfrodig, elskovssprudlende. Hvad jeg nemlig især maa lægge Vægt paa er den første Arie og Klokkespillet; Duetten med Tamino og senere med *Papagena* falder aldeles udenfor Bestemmelsen af det umiddelbar-Musikalske. Betragter man derimod den første Arie, saa vil man vel billige de Prædikater, jeg har brugt, og hvis man nærmere paaagter den, tillige finde en Leilighed til at see, hvilken Betydning det Musikalske har, hvor det viser sig som det absolute Udtryk for Ideen og hvor denne altsaa er umiddelbar-musikalsk. Som bekjendt accompagnerer *Papageno* sin livsglade Munterhed paa en Rørfløite. Ethvert Øre har vist paa en besynderlig Maade følt sig bevæget af dette Accompagnement; men jo mere man tænker derover, jo mere man i *Papageno* seer den mythiske *Papageno*, desto udtryksfuldere og mere betegnende vil man finde det; man bliver ikke træt af, atter og atter at høre det, fordi det er et absolut adæqvart Udtryk for hele *Papagenos* Liv, hvis hele Liv er en saadan ustandset Qviddren, der uafbrudt sorgløs qviddrer fort i al Ørkesløshed, og som er glad og fornøiet, fordi dette er hans Livs Indhold, glad i sin Gjerning og glad i sin Sang. Som bekjendt er det nu saa saare dybsindig indrettet saaledes i Operaen, at *Tamino*s og *Papagenos* Fløite correspondere med hinanden. Og dog, hvilken Forskjel! *Tamino*s Fløite, der dog er den, efter hvilken Stykket er nævnet, forfeiler aldeles sin Virkning, og hvorfor? fordi *Tamino* slet ikke er nogen musikalsk Figur. Dette ligger i den hele Operas forfeilede Anlæg. *Tamino* bliver høist kjedsommelig og sentimental paa sin Fløite, og naar man reflekterer paa hele hans øvrige Udvikling, hans Bevidstheds Tilstand, saa kommer man, hver Gang han tager sin Fløite frem og blæser et Stykke paa den, til at tænke paa Bonden hos *Horats* (*rusticus exspectat, dum defluat amnis*), kun at *Horats* ikke har givet sin Bonde en Fløite til unyttig Tidsfordriv. *Tamino* er som dramatisk Figur aldeles ude over det Musikalske, som overhovedet den Aandsudvikling, Stykket vil fuldkomme, er en aldeles umusikalsk Idee. *Tamino* er netop kommen saavidt, at det Musikalske hører op, derfor bliver hans Fløitespil kun Tidspilde, til at fordrive Tanker. Fordrive Tanker kan Musikken nemlig ypperligt, endog onde Tanker, som man jo siger om *David*, at han ved sit Spil fordrev *Sauls* onde Lune. Imidlertid ligger der en stor Skuffelse heri; thi den gjør det kun forsaavidt som den fører Bevidstheden tilbage i Umiddelbarheden og dysser den deri. Individet kan derfor vel føle sig lykkeligt i Rusens Øieblik, men bliver kun desto ulykkeligere. Ganske in parenthesi skal jeg her tillade mig en Bemærkning. Man har brugt Musik til at helbrede Sindssvage; man har ogsaa i en vis Forstand opnaaet sin Hensigt, og dog er det en Illusion. Naar nemlig Afsindigheden har en mental Grund, saa ligger den altid i en Forhærdelse paa et eller andet Punkt i Bevidstheden. Denne Forhærdelse maa overvindes, men for at den i Sandhed skal overvindes, maa man gaae aldeles den modsatte Vei af den, der fører til Musikken. Naar man nu anvender Musikken, saa gaaer man aldeles den urigtige Vei og gjør Patienten endnu mere afsindig, om han end synes at ophøre at være det.